

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 5Co/10/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5116201764
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dagmar Cabadajová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2018:5116201764.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dagmar Cabadajovej a členov senátu JUDr. Miroslava Jamricha a JUDr. Gabriely Veselovej, v právnej veci žalobkyne: J. J., nar. XX.X.XXXX, bytom C. č. XXX, XXX XX N., zastúpená splnomocneným zástupcom: JUDr. Tibor Čandal, nar. X.X.XXXX, bytom XXX XX X. č. XXX, proti žalovaným: 1/ C. T., nar. XX.X.XXXX, bytom E. č. XXX, XXX XX L. J., právne zastúpený: JUDr. Bohuslav Majchrák, advokát, spol. s r.o. so sídlom 023 05 Nová Bystrica 850, IČO: 364 165 23, 2/ KOOOPERATÍVA Vienna Insurance Group, poisťovňa, a.s., so sídlom Štefánikova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, právne zastúpený: JUDr. Baltazár Mucska, advokát, so sídlom E. XX, XXX XX J., o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- eur, o odvolaní žalovaného 1/ a žalovanej 2/ proti rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 7C/18/2016-109 zo dňa 17. júla 2017, takto

rozhodol:

Krajský súd rozsudok okresného súdu v odvolaniach napadnutej časti (vo výroku I. a III.) **p o t v r d z u j e**.

V odvolaniach nenapadnutej časti (výrok II.), ktorým bola žaloba vo zvyšnej časti zamietnutá, ponecháva rozsudok **n e d o t k n u t ý**.

Žalobkyni **p r i z n á v a** voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 15.000,- eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného. Vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovaným 1/ a 2/ priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania každému v rozsahu 25 %.

Žalobkyňa sa žalobou doručanou tunajšiemu súdu dňa 25.1.2016 domáhala súdneho výroku, ktorým by súd žalovaných v rade 1/ a 2/ zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobkyni sumu 40.000,- eur a to titulom náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do jej súkromného a rodinného života. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalovaný v rade 1/ dňa 21.10.2013 pri prevádzke motorového vozidla zn. Peugeot Boxer ev.č. Q. zavinil dopravnú nehodu, na následky ktorej dňa 4.11.2013 manžel žalobkyne zomrel. Trestným rozkazom Okresného súdu Žilina č.k. 1T 99/2014-183 zo dňa 28.8.2014 bol žalovaný v rade 1/ uznaný vinným zo skutku uvedeného vo výroku tohto trestného rozkazu, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť závažnejším spôsobom konania, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2, písm. a/ Trestného zák. Protiprávne konanie odporcu teda naplnilo znak skutkovej podstaty prečinu usmrtenia, teda trestnoprávnej zodpovednosti a žalovaný v rade 1/ bol

za svoje zavinené protiprávne konanie uznaný vinným a odsúdený uvedeným trestným rozkazom. Uvedeným trestným rozkazom ohľadom spáchania trestného činu žalovaným v rade 1/ je súd v zmysle ust. § 193 CSP viazaný. Zároveň skutok žalovaného v rade 1/, za ktorý bol uznaný vinným naplňa znaky občianskoprávnej zodpovednosti žalovaného v rade 1/ za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti žalobkyne. Neoprávneným konaním žalovaného v rade 1/ bolo jedným činom zasiahnuté do práva na život manžela žalobkyne, ako aj do práva na súkromie a rodinný život žalobkyne, pričom ide o zásah mimoriadne významný, veľmi hlboký, no najmä nereparovateľný. Protiprávnym konaním žalovaného v rade 1/ žalobkyňa navždy stratila možnosť viesť spoločnú domácnosť, rodinný a súkromný život so svojím manželom. Súd nemal v ďalšom žiadne pochybnosti o tvrdeniach žalobkyne o jej citovej ujme vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby (manžela) a takisto aj vzťahu s touto blízkou osobou, kde medzi nimi existovali silné sociálne, morálne, kultúrne a citové putá, ktoré sa vytvorili v rámci ich súkromného a rodinného života.

Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že žalovaný v rade 1/ dňa 21.10.2013 pri prevádzke motorového vozidla zn. Peugeot Boxer ev.č. Q. zavinil dopravnú nehodu, na následky ktorej dňa 4.11.2013 manžel žalobkyne zomrel. Trestným rozkazom Okresného súdu Žilina č.k. 1T 99/2014-183 zo dňa 28.8.2014 bol žalovaný v rade 1/ uznaný vinným zo skutku uvedeného vo výroku tohto trestného rozkazu, teda inému z nebanlivosti spôsobil smrť závažnejším spôsobom konania, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2, písm. a/ Trestného zák. Protiprávne konanie odporcu teda naplnilo znak skutkovej podstaty prečinu usmrtenia, teda trestnoprávnej zodpovednosti a žalovaný v rade 1/ bol za svoje zavinené protiprávne konanie uznaný vinným a odsúdený uvedeným trestným rozkazom. Uvedeným trestným rozkazom ohľadom spáchania trestného činu žalovaným v rade 1/ je súd v zmysle ust. § 193 CSP viazaný. Zároveň skutok žalovaného v rade 1/, za ktorý bol uznaný vinným naplňa znaky občianskoprávnej zodpovednosti žalovaného v rade 1/ za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti žalobkyne. Neoprávneným konaním žalovaného v rade 1/ bolo jedným činom zasiahnuté do práva na život manžela žalobkyne, ako aj do práva na súkromie a rodinný život žalobkyne, pričom ide o zásah mimoriadne významný, veľmi hlboký, no najmä nereparovateľný. Protiprávnym konaním žalovaného v rade 1/ žalobkyňa navždy stratila možnosť viesť spoločnú domácnosť, rodinný a súkromný život so svojím manželom. Súd nemal v ďalšom žiadne pochybnosti o tvrdeniach žalobkyne o jej citovej ujme vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby (manžela) a takisto aj vzťahu s touto blízkou osobou, kde medzi nimi existovali silné sociálne, morálne, kultúrne a citové putá, ktoré sa vytvorili v rámci ich súkromného a rodinného života.

Je možné bez najmenších pochybností konštatovať, že žalobkyňa utrpela nemajetkovú ujmu prejavujúcu sa v jej pocitoch šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s jednou z okruhu ich najbližších osôb, manžela. Predpokladom pre prisúdenie primeraného zadosťučinenia v peňažnej forme je nedostatočnosť morálneho zadosťučinenia a vznik nemajetkovej ujmy. Ako už súd konštatoval v predchádzajúcich odsekoch odôvodnenia tohto rozsudku, žalobkyňa v danom prípade v príčinnej súvislosti so zásahom do jej práva na súkromie utrpela, a to v príčinnej súvislosti s usmrtením jej manžela, nemajetkovú ujmu. V danom prípade sa súčasne javila súdu možnosť priznania primeraného zadosťučinenia len v morálnej, nepeňažnej forme, ako zjavne nedostatočná, a to najmä vo vzťahu k nenahraditeľnosti straty jednej z najbližších osôb žalobkyne, pričom ujmu týmto vzniknutú nemožno plne nahradiť ani peňažnou satisfakciou, ktorú za daných okolností možno vnímať len ako prostriedok slúžiaci k zmierneniu závažného dosahu protiprávneho konania žalovaného, keďže finančný ekvivalent za ľudský život nie je možné určiť. Súd tak vzhľadom k vyššie uvedenému dospel k záveru, že uplatnený nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peňažnej forme je čo do základu daný a zaoberal sa tak v ďalšom posúdení otázky primeranosti výšky peňažného zadosťučinenia. Súd pri určení výšky primeraného zadosťučinenia vychádzal z dvoch stanovených kritérií § 13 ods. 3 Obč.zák., a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých neoprávnenému do osobnosti fyzickej osoby došlo. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej sankcie) je vždy v závislosti od individuálnych okolností daného prípadu existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu značnú. Pritom však nie je rozhodujúce jej subjektívne pocity ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, príp. v spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Samotná závažnosť vzniknutej ujmy nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky zadosťučinenia v peniazoch, výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdy, pričom súd musí prihliadať aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil, aby tam bola zabezpečená požiadavka účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú

nemajetkovú ujmu, ako aj požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. V danom prípade bolo nesporné, že k zásahu do práv žalobkyne došlo v dôsledku protiprávneho konania žalovaného v rade 1/ pri prevádzke motorového vozidla. V danom prípade ide o objektívnu zodpovednosť za neoprávnený zásah bez ohľadu na zavinenie. Nečakaným, šokujúcim úmrtím najbližšieho príbuzného žalobkyne, jej manžela, došlo k závažnému zásahu do jej osobnostných práv, pričom následok zásahu je nereparovateľný. Trvalým narušením doterajších rodinných vzťahov žalobkyne úmrtím jej manžela stratila žalobkyňa možnosť realizovať emocionálne a citové väzby k osobe, ktorá by v jej dovtedajšom živote bola človekom, ktorého nemožno nahradiť navždy ochudobnená o možnosť ďalšieho vzťahu s ktorých tvorila fungujúcu rodinu. Tragická strata spôsobená jeho úmrtím nie je však nahraditeľná. Inštitút peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy je preto potrebné vnímať len ako prostriedok slúžiaci k zmierneniu závažného dosahu protiprávneho konania. Je všeobecne známou skutočnosťou, že každá tragédia v živote človeka negatívnym spôsobom ovplyvňuje jeho zdravotný stav, najmä psychické zdravie. Žalobkyňa je doteraz odkázaná na ambulantné liečenie z následkov psychickej traumy, čo preukázala aj lekársnym potvrdením zo psychiatrickej ambulancie. Pri hodnotení okolností, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu súd na strane žalovaného prihliadal ako na významnú skutočnosť, že v danom prípade išlo na jeho strane o nebanlivostné (neúmyselné) konanie a prihliadal aj na výsledky znaleckého dokazovania v trestnom konaní, z ktorých vyplynulo, že aj sám manžel žalobkyne si nepočínal dostatočne opatrne, keď do vozovky na priechod pre chodcov vstúpil tesne za prechádzajúcim neznámym vozidlom SUV, pričom nedodrжал povinnosť nevstúpiť na priechod pre chodcov a vzhľadom na rýchlosť jazdy prichádzajúcich vozidiel, nemôže cez priechod pre chodcov bezpečne prejsť vzhľadom k jeho rozhládovým pomerom, tma, verejné osvetlenie, osvetlené vozidlá stretávacími svetlami prichádzajúce sprava po hlavnej ceste, mal technickú možnosť prichádzajúce vidieť a spôsob používania komunikácie - priechodu pre chodcov v danom mieste a momente chodcom J. nebol správny, nakoľko chodec pred vstupom na vozovku sa nepresvedčil, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva a nesprávne používanie komunikácie chodcom bol teda ten prvok nehodového deja, ktorý ho vyvolal. Súd preto popri posudzovaní okolností neoprávneného zásahu prihliadal na okolnosti na oboch procesných stranách, ako aj na tú skutočnosť, že náhrada nemajetkovej ujmy slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy tak, aby bol dosiahnutý účel tohto kompenzačného konania a žalobkyňa nebola považovaná naďalej ako obeť porušenia dohovoru o ľudských právach (čl. 8 ods. 1) ako i listinných základných práv a slobôd (Ústav. zák. č. 23/1991 Zb. čl. 10 ods. 2 ako i poručenia čl. 19 ods. 2 Ústavy SR). Napokon súd vo všeobecnosti poukazuje na to, že pri stanovení peňažného zadosťučinenia platí v európskom deliktálnom práve zásada, že v prípade objektívne podobných ujmy, by sa mali priznávať porovnateľné sumy, keďže priznanie diametrálne odlišných výšok odškodnenia v skutkovo a právne podobných prípadoch je nielen prejavom sudcovskej svojvôle, ale i porušením práva poškodeného (príp. škodcu) na spravodlivý súdny proces. Súd tak vychádzajúc z vyššie uvedených všeobecných zásad určovania výšky relutárnej náhrady nemajetkovej ujmy, ako aj vyššie konštatovaných individuálnych okolností prejednávanej veci, prihliadajúc na vyššie uvedenú prax súdov v otázke určovania tejto výšky, najmä, avšak nie len, z označeného rozsudku Krajského súdu v Žiline spis. zn. 7Co/578/2014 zo dňa 09.09.2015, berúc rovnako ako Krajský súd v Žiline v tomto rozhodnutí ako určité referenčné vodítko sumu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v prípade Kontrová proti Slovenskej republike považoval za primerané, priznať žalobkyňi relutárnu náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- eur a v ostatnom rozsahu žalobu v zamietol. Súd tak v danom prípade považoval žalobkyňou uplatňovanú výšku relutárnej náhrady za zjavne neopodstatnene vysokú, a to aj s poukazom rozsudkom ESLP priznanú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25.000,- eur v prípade Kontrová proti Slovenskej republike, v ktorom došlo k zásahu do osobnostných práv sťažovateľky v takej miere, ktorá zodpovedala absolútnemu rozvráteniu a deštrukcii jej rodinného života, nakoľko došlo k súčasnému usmrteniu oboch (jediných) jej detí; deti boli zastrelené ich otcom, manželom sťažovateľky, ktorý následne spáchal samovraždu. V prejednávanom prípade k takejto absolútnej deštrukcii rodinného života žalobkyne zjavne nedošlo. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala, aby súd zaviazal žalovaného v rade 1/ a 2/ na zaplatenie žalovanej sumy, teda domáhala sa plnenia ako solidárnych dlžníkov v zmysle ust. § 438 ods. 1 OZ. V danom prípade však u žalovaných v rade 1/ a 2/ nejde o solidaritu, keďže nároky žalobkyne voči žalovanému v rade 1/ a voči žalovanému v rade 2/ nemožno stotožňovať. Nárok žalobkyne totiž proti každému zo žalovaných vyplýva z iného právneho titulu (u žalovaného v rade 1/ z jeho zodpovednosti za neoprávnený zásah) a u žalovaného v rade 2/ z jeho povinnosti poskytnúť plnenie podľa osobitného právneho predpisu (§ 15 ods. 1 ZP). V danom prípade tak nejde o neoprávnený zásah, ktorý by spôsobili spoločne obaja žalovaní, je však zrejmé, že žalobkyňa nemôže byť uspokojená so svojím nárokom od oboch povinných subjektov a preto je možné zaviazat' žalovaných na plnenie iba tak, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia

aj povinnosť druhého z nich poskytnúť žalobkyni rovnaké plnenie. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa ust. § 255 v spojení s § 262 CSP. Žalobkyňa sa v konaní domáhala zaplata sumy 40.000,- eur, bola jej priznaná suma 15.000,- eur. Úspech žalobkyne tak v percentuálnom vyjadrení je 37,50 %, jej neúspech predstavuje 62,50 %, žalobkyňa teda v konaní čistý úspech nemala a vo výške 62,50 % boli úspešní žalovaní v rade 1/ a 2/. Od tohto úspechu je potrebné odpočítať ich neúspech, čo predstavuje 37,50 € a ich čistý úspech teda predstavuje 25 %.

2. Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný 1/, kde uviedol, že rozhodnutie súdu považuje za nesprávne z jediného dôvodu pre nesprávne právne posúdenie vo vzťahu k priznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy. Priznaná suma nezodpovedá praxi slovenských súdov v skutkovo a právne obdobných veciach, ohľadom priznanej výšky 15.000,- eur ako nemajetkovej ujmy je nepreskúmateľný a v rozpore s požiadavkami nevyhnutnými pre jej zistenie, ktoré zakotvuje konštantná judikatúra súdov. Podľa žalovaného 1/ súdy pri zohľadňovaní a určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy musia vždy prihliadať na tieto skutočnosti: pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vychádzať a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo a teda samotná závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky zadosťučinenia v peniazoch. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd musí prihliadať aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to jednak vo vzťahu k postihnutej osobe a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil. Žalovaný 1/ pritom tvrdí, že nie je možné zistiť aké celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská pre zistenie miery zásahu (ujmy) súd pri rozhodovaní zohľadnil a aplikoval, a preto je rozhodnutie ohľadne výšky nemajetkovej ujmy v značnom rozsahu pre nedostatok dôvodov nepreskúmateľné. Súdom nemôže vychádzať pri posudzovaní ujmy len z rozhodnutia vydaného v trestnom konaní - jeho výroku, nakoľko toto v žiadnom ohľade nepreukazuje (ani objektívne nemôže) dopad skutku ako duševnú ujmu žalobkyne a jej závažnosť. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti a z hľadiska objektívnej stránky i s požiadavkou vyváženosti v súlade s dobrými mravmi. Žalovaný 1/ si je vedomý, že výška náhrady nemajetkovej ujmy bola a je na úvahe súdu, ale táto úvaha nesmie byť svojvoľná, práve naopak, musí byť argumentačne udržateľná a tak i preskúmateľná, teda jednoznačne založená na zákonných a rozumných dôvodoch a musí mať základ v zistenom skutkovom stave. Súdom musí prihliadať z hľadiska okolností zásahu, na jeho príčiny, intenzitu, povahu, spôsob, charakter, správanie sa zúčastnených, zavinenie (spoluzavinenie) a pod. Pokiaľ súd napriek súdnej praxi v porovnateľných prípadoch, kedy sa priznaná náhrada pohybuje vo výške cca 10.000,- eur a i napriek osobitostiam prípadu žalovaného 1/, ktoré sú jedinečné a značne vyznievajú a na jeho prospech (neopatrnosť chodca, jeho choroba, podmienky v čase nehody...), priznal nemajetkovú ujmu a jej náhradu v sume 15.000,- eur, porušil právo žalovaného 1/ na spravodlivé konanie a princíp právnej istoty. Súdom musí nielen nevyhnutne a starostlivo skúmať osobitosti prípadu ale tieto za pomoci preskúmateľných, konkrétnych a rozumných dôvodov zhodnotiť vo vzťahu k výške nemajetkovej ujmy. Žiadal podanému odvolaniu vyhovieť a navrhol napadnutý rozsudok zmeniť v jeho I. výroku, týkajúcom sa výšky priznanej nemajetkovej ujmy tak, že priznanú náhradu nemajetkovej ujmy zníži tak, aby jej výška zodpovedala spravodlivému riešeniu veci a osobitostiam jeho prípadu, na ktoré v konaní poukázal a dôkazmi aj preukázal. Zároveň si pre prípad úspechu v odvolacom konaní uplatnil aj právo na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie ako aj odvolacieho konania.

3. Rovnako v zákonnej lehote podala proti rozsudku odvolanie aj žalovaný 2/, ktorý má za to, že súd nesprávne právne vec posúdil a nad rámec legislatívy Slovenskej republiky aplikoval eurokonformný výklad Slovenských zákonov. Súdom neprihliadal na opakované námietky žalovaného 2/, a to, že pre spor a rozhodnutie vo veci C-22/12 bolo rozhodné právo Českej republiky, ktoré nemajetkovú ujmu považuje za škodu na účely povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel. V podmienkach Slovenskej republiky takáto právna úprava nie je. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich uzneseniach primárne neriešil otázky výkladu zákona a máme za to, že jeho vyjadrenie sa k tejto otázke nie je právne záväzné, čoho dôkazom sú odlišné stanoviská, ako aj tvoriaca sa konštantná judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa nezmenila ani po vydaní rozsudku ESD zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12 a ani po uzneseniach Ústavného súdu Slovenskej republiky. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako najvyššia právna autorita, ktorého personálne obsadenie je predpokladom spravodlivého a právne správneho rozhodnutia vo veci jednoznačne vo svojej rozhodovacej praxi dochádza k záverom, že nemajetková ujma nie je škodou na účely plnenia v rámci povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel. Preto žalovaný 2/ považuje

postup súdu za právne nesprávny a neudržateľný, a to najmä, keď svoj úsudok oprel o rozhodnutia súdov nižších stupňov, ktoré nie je možné považovať za záväznú judikatúru. Prvostupňový súd bezdôvodne neakceptoval opakované námietky žalovaného 2/, že slovenská právna úprava nezahŕňa právo na ochranu osobnosti a z nej vyplývajúci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri porušení tohto práva pod náhradu škody, ktorú je možné uplatniť z povinného zmluvného poistenia, a preto jeho právny záver o existencii pasívnej legitímácie žalovaného 2/ je nesprávny. Vo výklade a právnom posúdení nároku na nemajetkovú ujmu žalovaný 2/ zastáva i po vydaní rozhodnutia ESD C-22/12 právny názor, že nemajetková ujma nie je krytá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, tak ako to uvádza aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach - rozhodnutie zo dňa 20.04.2011, sp. zn. 4Cdo/168/2009 alebo rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31.03.2016, sp. zn. 3Cdo/301/2012. Súd sa v prvostupňovom konaní nedostatočne vysporiadal s námietkou premlčania žalovaného 2/, ktorý ju vzniesol pre prípad, ak súd uzná pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného 2/. Súd na jednej strane konštatoval, že nemajetková ujma je škodou na účely zákona o povinnom zmluvnom poistení, no na strane druhej vytvoril vlastný inštitút premlčania, ktorý aplikoval na škodu. V predmetnom prípade sa malo aplikovať ustanovenie § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k uvedenému je uplatňovaný nárok žalobcu voči žalovanému 2/ premlčaný. K dopravnej nehode došlo dňa 21.10.2013 a k úmrtiu poškodeného dňa 04.11.2013. Z doteraz vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobkyňa ešte pred úmrtím nebohého vedela, kto bol vodičom poisteného vozidla, a tak mala vedomosť o škode i o tom, kto za ňu zodpovedá. Žaloba bola podaná dňa 25.01.2016 - teda až po uplynutí subjektívnej dvojročnej premlčacej doby. V konaní nedošlo k preukázaniu nemajetkovej ujmy vo vzťahu k jej výške. Žalovaný 2/ má za to, že v konaní žalobca opakovane poukazoval na skutočnosti, ktoré nemôžu byť smerodajné pre priznanie výšky samotnej nemajetkovej ujmy. Rovnako priznanú výšku nemajetkovej ujmy považuje za nesprávnu aj v kontexte porušenia povinností poškodeného, a tým jeho spoluzavinenie. Priznanie nemajetkovej ujmy je na posúdení súdu a musí zohľadňovať každý konkrétny prípad. Postup súdu kedy v odôvodnení poukazuje na iné prípady priznania nemajetkovej ujmy považuje za nedostatočné, keďže každý jeden prípad je potrebné posudzovať jednotlivo.

Vzhľadom na uvedené má za to, že žalovaný 2/ nie je pasívne legitimovaným subjektom. Ak aj súd dospeje k záveru, že pasívna vecná legitímácia žalovaného 2/ je daná, uplatňovaný nárok je voči žalovanému 2/ premlčaný. Vzhľadom na uvedené žalovaný 2/ žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu voči žalovanému 2/ zamietne a prizná mu náhradu trov konania. Zároveň žiadal o priznanie trov odvolacieho konania, poprípade, aby odvolací súd zrušil rozsudok okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

4. K podaným odvolaniam žalovaného 1/ a žalovanej 2/ sa žalobkyňa písomne vyjadrila prostredníctvom splnomocneného zástupcu. Podľa žalobkyne prvostupňový súd správne posúdil všetky okolnosti veci a správne rozhodol o povinnosti zaplatiť žalobkyňi sumu 15.000,- eur ako náhradu nemajetkovej ujmy. Súd v predmetnej veci vykonal všetky navrhnuté dôkazy a po skutkovej stránke ich správne vyhodnotil. Na základe týchto skutočností právny záver súdu je jednoznačne správny aj napriek tomu, že požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy znížil zo sumy 40.000,- eur na 15.000,- eur. V prípade smrti nie je možné legislatívne určiť zadosťučinenie v peniazoch ani určiť do akej miery došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby uvedený prípad je tragický a k zásahu od osobnosti žalobkyne došlo závažným spôsobom s trvalými následkami. Samotné oľutovanie konania žalovaného 1/ je iba morálna satisfakcia, ktorá je nedostačujúca na odpustenie nároku na nemajetkovú ujmu. Tvrdenia žalovaného 2/, že súd nesprávne právne vec posúdil je irelevantné, ako i namietanie 3-ročnej premlčacej lehoty, ako i výšky určenej sumy ako náhrady nemajetkovej ujmy. Suma 40.000,- eur bola po dôkladnom dokazovaní súdom znížená na sumu 15.000,- eur, čo v prípade smrti považuje žalobkyňa za minimálne odškodné. Vzhľadom k vyššie uvedeným skutočnostiam žalobkyňa žiadala, aby súd odvolania žalovaného 1/ a 2/ zamietol a rozsudok súdu I. inštancie potvrdil.

5. K vyjadreniu žalobkyne zaslali žalovaný 1/ a žalovaná 2/ repliku.

Žalovaný 1/ v podanej replike uviedol, že žalobkyňa sa k obsahu odvolania, v ňom uvedeným odvolacím dôvodom, ani ich podrobnému skutkovému a právnomu vymedzeniu nevyjadrila. Žalobkyňa sa nezaoberala vo svojom vyjadrení právnou a skutkovou argumentáciou k odvolaciemu dôvodu - nesprávne právne posúdenie veci, týkajúce sa zásadných kritérií pre určenie výšky náhrady spôsobenej nemajetkovej ujmy. Preto aj naďalej žalovaný 1/ trval na tom, aby odvolací súd rozhodol v súlade s odvolacím návrhom uvedeným v podanom odvolaní.

Žalovaný 2/ v podanej replike zotrval na dôvodoch, ktoré uviedol vo svojom odvolaní.

6. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s ust. § 219 ods. 3 CSP) napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil z dôvodu jeho vecnej správnosti. V odvolaní nenapadnutej časti (výrok II.), ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá, ponechal rozsudok nedotknutý.

7. V zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

8. V zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. V zmysle ust. § 387 ods. 3 CSP, odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

10. Odvolací súd konštatuje, že prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 234 ods. 2 CSP, pričom výstižne a dostatočne odôvodnil, čo ho viedlo k vydaniu rozhodnutia a vyporiadal sa s rozhodujúcimi skutočnosťami. Rozhodnutie prvostupňového súdu zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Odvolatelia v podaných odvolaniach neuviedli skutočnosti, s ktorými by sa okresný súd nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav a následne prijaté právne závery. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd.

11. Predmetom konania bolo uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- eur ktorú si uplatnila žalobkyňa za zásah do jej súkromia a rodinného života, ku ktorému malo dôjsť smrťou manžela v dôsledku protiprávneho konania žalovaného 1/. V konaní bolo nesporne preukázané, že došlo k dopravnej nehode, pri ktorej bol usmrtený manžel žalobkyne.

12. Žalovaný 1/ v podanom odvolaní namietal výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, nesprávne právne posúdenie tejto otázky, kedy súd prvej inštancie dôsledne neprihliadal k závažnosti vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnostiam, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

13. S vyššie uvedenými námietkami zo strany žalovaného 1/ nemožno súhlasiť. Odvolací súd za to, že súdu prvej inštancie komplexne a dôsledne zhodnotil skutočnosti, ktoré je potrebné skúmať na strane poškodených pri posudzovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a následne ich premietol do priznanej výšky nemajetkovej ujmy. Prvostupňový súd sa dostatočne vysporiadal s okolnosťami, ktoré ovplyvňujú výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a dostatočne odôvodnil svoje úvahy, na základe ktorých dospel k záveru, o konkrétnej výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Súd prvého stupňa napadnutý rozsudok odôvodnil spôsobom vyplývajúcim z § 220 ods. 2 CSP.

14. Základným zmyslom relatívnej náhrady je zmysel satisfakčný, pričom potreba finančnej satisfakcie narastá v priamej úmere s mierou zavinenia pôvodcu zásahu, pretože vyššou mierou zavinenia je vždy neoprávnenosť zásahu do osobnostných práv zosilnená (je zosilnená krivda, za ktorou má prísť zadosťučinenie). V tomto smere je možné dôjsť až k záveru, že v prípade zlého úmyslu (zámeru) na strane pôvodcu neoprávneného zásahu by mal súd svoje odsúdenie nad týmto spoločensky i právne zvlášť odsúdeniahodným správaním vyjadriť práve citeľným určením výšky peňažného zadosťučinenia.

Je však potrebné zdôrazniť, že popri vyššie uvedených funkcií náhrady je potrebné skúmať aj ďalšie konkrétne okolnosti každého prípadu, a to ako právne, alebo skutkové, priťažujúce, alebo naopak poľahčujúce. Predovšetkým je potrebné zhodnotiť postoj osoby zodpovednej k spôsobenej škode; inak sa bude napr. hodnotiť snaha zodpovedného o urýchléné vyriešenie náhrady nemajetkovej ujmy, inak jeho obštrukcie, nepriznanie zodpovednosti, a to najmä vo veciach, kde je zavinenie zo strany zodpovedného úplne jasné (napr. bol v trestnom konaní odsúdený, eventuálne bol odsúdený jeho zamestnanec pod.). Okolnosti na strane osoby zodpovednej (pôvodca zásahu), tak sú a) postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a i.), b) vplyv udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery a d) miera zavinenia, eventuálne miera spoluzavinenia usmrtenej osoby. Je úplne zreteľné, že postoj tejto osoby môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými; ústretové správanie, ospravedlnenie či prejavená ľútosť škodcu môže zmierniť dopady nemajetkovej ujmy, naopak jeho ľahostajnosť, arogancia či vyjadrená bezcitnosť ju môže ešte prehĺbiť. Je nutné prihliadať aj na jeho majetkové pomery tak, aby bola daná možnosť reálneho uspokojenia priznaných nárokov. Okolnosti, ktoré je potrebné preskúmať na strane poškodeného, môžu byť podľa rozvíjajúcej sa doktríny najmä: a) intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadne poskytnutie inej satisfakcie. Pre výšku náhrady je kvalita vzájomného vzťahu kľúčová. Psychická bolesť zo straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, mnohokrát prerastajúca až do duševného ochorenia. Pri zohľadnení veku zosnulého sa odlišuje, nakoľko je prežívaná strata novorodenca jeho rodičmi, strata rodičia jeho deťmi alebo strata osoby dôchodkového veku jeho vnúčatami. Dôležitú úlohu hrá aj pocit zodpovednosti rodičia za svoje deti. Strata osoby, na ktorej je pozostalý existenčne závislý, sa negatívne prejaví aj vo sfére osobnostného prežívania. Iná forma satisfakcie ako peňažná (napr. ospravedlnenie zodpovednej osoby) síce nemôže byť sama o sebe dostatočná, jej poskytnutie a následné posúdenie jej významu však môže prehovoriť do zníženia peňažného zadostučinenia. (z nálezu Ústavného súdu ČR spis. zn. I. ÚS 2844/2014 zo dňa 22.12.2015).

15. Ďalej odvolací súd vo všeobecnosti poukazuje na to, že pri stanovení peňažného zadostučinenia platí v európskom deliktuálnom práve zásada, že v prípade objektívne podobných ujmy, by sa mali priznávať porovnateľné sumy, keďže priznanie diametrálne odlišných výšok odškodnenia v skutkovo a právne podobných prípadoch je nielen prejavom sudcovskej svojvôle, ale i porušením práva poškodeného (príp. škodcu) na spravodlivý súdny proces. Z tejto zásady vychádzal aj súd prvej inštancie pri svojej úvahe o primeranej výške priznanej nemajetkovej ujmy. V kontexte tejto zásady odvolací súd považoval za prípustné a správne, ak súd prvej inštancie poukázal na niektoré rozhodnutia súdov, ktorými bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej pozostalým smrťou blízkej osoby pri dopravnej nehode.

16. Žalovaný 2/ vo svojom odvolaní namietal nesprávne právne posúdenie zo strany súdu prvej inštancie a to v otázke pasívnej legitímácie žalovaného 2/ a ďalej rovnako ako žalovaný 1/ namietal výšku priznanej nemajetkovej ujmy.

17. Odvolací súd, pokiaľ ide o pasívnu legitímáciu žalovaného 2/ ako aj s tým súvisiacu zodpovednosť za škodu, za ktorú v prejednávanej veci je potrebné považovať aj nemajetkovú ujmu, sa bezvýhradne stotožnil so závermi súdu prvej inštancie a to s odkazom na rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 Katarína Haasová proti Rastislavovi Petříkovi a Blanke Holingovej zo dňa 24.10.2013 a uznesenie Ústavného súdu SR č. k. III. ÚS 666/2016-36 zo dňa 11.10.2016, ktorých právne závery a argumentácia boli podrobne použité v napadnutom rozhodnutí súdu prvej inštancie a na ktoré v podrobnosti odkazuje aj odvolací súd.

18. S poukazom na skutkové okolnosti prejednávanej veci a vykonané dokazovanie odvolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie a jeho postup považoval za plne v súlade so zákonom. Odvolací súd neuznal opodstatnenosť argumentov odvolateľov, na ktorých založila svoje odvolacie dôvody, a preto napadnutý rozsudok okresného súdu, potvrdil ako vecne správny.

19. Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovaným v plnom rozsahu. O výške týchto trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

20. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 Civilného mimosporového poriadku, v ďalšom texte už len „CMP“).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)